

ÎN C H E I E R E

16 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Aliona Miron
Nina Vascan

examinând conflictul negativ de competență dintre Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani și Curtea de Apel Chișinău,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic Partidul Acasă Construim Europa „PACE” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative și dispunerea întoarcerii sumei bănești executate,

c o n s t a t ă:

La 17 ianuarie 2022, Partidul Politic Partidul Acasă Construim Europa „PACE” a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani cerere de chemare în judecată în contencios administrativ împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat anularea parțială a Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 108 din 02 noiembrie 2021, și anume a pct. 4 al acesteia, în partea cu privire la obligarea Partidului Politic „PACE” să verse în bugetul de stat suma de 90000 de lei, a Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 140 din 15 octombrie 2021, și anume a pct. 4 al acesteia, în partea cu privire la reținerea virării alocației de la bugetul de stat către Partidul Politic „PACE”, inclusiv din contul subvențiilor din anul 2022, până la atingerea sumei de 90000 de lei, anularea Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 254 din 29 decembrie 2021 cu privire la soluționarea cererii prealabile și dispunerea întoarcerii sumei mijloacelor bănești executate, efectuată din contul subvențiilor din anul 2022 (f.d.2-8).

Prin încheierea din 17 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cererea de chemare în judecată în contencios administrativ depusă de Partidul Politic Partidul Acasă Construim Europa „PACE” s-a strămutat la Curtea de Apel Chișinău pentru examinare, conform competenței. (f.d.61)

Prin încheierea din 07 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a sesizat Curtea Supremă de Justiție pentru soluționarea conflictului negativ de competență apărut între Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani și Curtea de Apel Chișinău (f.d. 83-85).

Studiind materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată competența Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, de a judeca prezenta cauză, din considerentele ce urmează.

Conform articolului 200 alin. (1) și (3) din Codul administrativ instanța de judecată în fața căreia a apărut conflictul de competență de natura celui definit la art. 58 alin. (2) suspendă din oficiu procesul și prezintă dosarul instanței competente să soluționeze conflictul de competență. Conflictul de competență dintre judecătoriile din jurisdicția diferitor curți de apel, dintre o judecătorie și o curte de apel sau dintre două curți de apel se soluționează de către Curtea Supremă de Justiție.

Cercetând starea de fapt, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, prin cererea de chemare în judecată Partidul Politic Partidul Acasă Construim Europa „PACE” a solicitat anularea parțială a Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 108 din 02 octombrie 2021 „Cu privire la exercitarea atribuției de supraveghere a rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru primul semestru al anului 2021”, și anume a pct. 4 al acesteia, în partea cu privire la obligarea Partidului Politic „PACE” să verse în bugetul de stat suma de 90000 de lei, a Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 140 din 15 noiembrie 2021 „privind executarea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 108 din 02 octombrie 2021 „Cu privire la exercitarea atribuției de supraveghere a rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru primul semestru al anului 2021” ”, și anume a pct. 4 al acesteia, în partea cu privire la reținerea virării alocației de la bugetul de stat către Partidul Politic „PACE”, inclusiv din contul subvențiilor din anul 2022, până la atingerea sumei de 90000 de lei, anularea Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 254 din 29 decembrie 2021 cu privire la soluționarea cererii prealabile și dispunerea întoarcerii sumei mijloacelor bănești executate, efectuată din contul subvențiilor din anul 2022.

Conform art.10 alin. (1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 20 din Codul administrativ garantează că dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Conform art. 191 alin. (1), (2) și (3) Cod administrativ, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2) și (3), judecătoriiile soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ.

Curțile de apel soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor administrative normative, care nu se supun controlului de constituționalitate.

Curtea de Apel Chișinău soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, ale Consiliului Superior al Procurorilor, precum și acțiunile în contencios administrativ atribuite în competența sa prin Codul electoral.

Articolul 71 alin. (1) Cod electoral prevede că alegătorii și concurenții electorali pot contesta acțiunile/inacțiunile și hotărârile consiliilor și birourilor electorale și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali. Depunerea cererii în instanța de judecată trebuie precedată de contestarea prealabilă în organul electoral ierarhic superior organului al cărui act se contestă, cu excepția contestațiilor privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali, depuse direct în instanța de judecată, și a contestațiilor ce se referă la exercitarea dreptului la vot sau la administrarea alegerilor depuse la biroul electoral în ziua alegerilor.

Aliniatul (4) al art. 71 Cod electoral, stipulează că deciziile organelor electorale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului asupra contestațiilor pot fi atacate în instanța de judecată.

Iar, potrivit art. 71 alin. (6) Cod electoral, contestațiile privind finanțarea campaniilor electorale se adresează Comisiei Electorale Centrale, în cazul concurenților electorali în alegerile parlamentare și prezidențiale, sau consiliilor electorale de circumscripție, în cazul candidaților independenți în alegerile locale. Examinarea contestațiilor privind finanțarea campaniilor electorale ale partidelor politice nu se supune termenelor de prescripție prevăzute la art. 72–74.

Conform art. 72 alin. (3) Cod electoral, contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului se depun, fără respectarea procedurii prelabile, la Curtea de Apel Chișinău în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii sau adoptării hotărârii.

În conformitate cu art. 73 alin. (1) și (7) Cod electoral, contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală se examinează în termen de 5 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor.

Contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.

În corespundere cu art. 74 alin. (1), (5), (6) și (7) Cod electoral, instanța de judecată adoptă și pronunță hotărârea în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.

Hotărârea instanței de judecată este definitivă și executorie din momentul pronunțării.

Împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Apelul și recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului în cauză.

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că Curtea de Apel Chișinău este competentă să examineze în primă instanță acțiunile în contencios administrativ doar contestațiile împotriva hotărârilor Comisiei Electorale Centrale privind organizarea și desfășurarea alegerilor.

Cu titlu subsidiar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că acest raționament poate fi dedus din interpretarea sistematică a art. 72 alin. (3) din Codul electoral, în raport cu alte norme conținute la Capitolul 12 „Procedurile judiciare”, Secțiunea 1 „Contestații privind organizarea și desfășurarea alegerilor”, care reglementează modul de depunere și examinare a contestațiilor depuse de către alegători și concurenții electorali pe marginea unor proceduri electorale aferente organizării și desfășurării unui scrutin.

Conform prevederilor art. 29 alin. (1) al Legii nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice semestrial, pînă la data de 15 a ultimei luni a perioadei de raportare, și anual, pînă în data de 31 martie, partidele politice vor prezenta la Comisia Electorală Centrală rapoarte privind gestiunea financiară a acestora. Partidele politice beneficiare de alocații de la bugetul de stat vor prezenta rapoartele respective și la Curtea de Conturi.

Potrivit art. 30 alin. (1) al Legii nominalizate, organul independent ce asigură supravegherea și controlul finanțării partidelor politice este Comisia Electorală Centrală, constituită și abilitată cu atribuții conform Codului electoral și prevederilor prezentei legi.

Iar, în conformitate cu pct. 65 din Regulamentul privind finanțarea activității partidelor politice, aprobat prin hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr.4401 din 23 decembrie 2015, Partidul politic prezintă la Comisia Electorală Centrală semestrial, pînă la data de 15 iulie a anului de gestiune, și anual, pînă în data de 31 martie, rapoarte privind gestiunea financiară. Partidele politice beneficiare de subvenții de la bugetul de stat vor prezenta rapoartele respective și la Curtea de Conturi.

Astfel, nu ține de competența materială a Curții de Apel Chișinău să examineze și să soluționeze cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic Partidul Acasă Construim Europa „PACE” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative și dispunerea întoarcerii sumei bănești executate, or, hotărârile Comisiei Electorale Centrale nr. 108 din 02 octombrie 2021 „Cu privire la exercitarea atribuției de supraveghere a rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru primul semestru al anului 2021”, nr. 140 din 15 noiembrie 2021 „privind executarea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 108 din 02 octombrie 2021 „Cu privire la exercitarea atribuției de supraveghere a rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru primul semestru al anului 2021” ” și nr. 254 din 29 decembrie 2021 cu privire la soluționarea cererii prealabile, contestate în prezenta speță și care constituie

obiectul prezentului litigiu nu au fost adoptate în contextul organizării unui scrutin, respectiv exercitarea căii de atac nu poate fi întemeiată pe prevederile art. 72 alin. (3) din Codul electoral.

La caz, Curtea de Apel Chișinău corect a constatat că obiect al acțiunii sunt hotărârile Comisiei Electorale Centrale, ce nu țin de perioada nemijlocită a alegerilor, nu sunt emise în perioada electorală, în care reclamantul Partidul Politic Partidul Acasă Construim Europa „PACE”, ar avea statut de concurent electoral, dar țin de activitatea administrativă a autorității publice, desfășurată în perioadă ordinară. Sau altfel spus, hotărârile Comisiei Electorale Centrale contestate, nu stabilesc drepturi și obligații aferente procesului de organizare și desfășurare a alegerilor. Astfel, față de obiectul acțiunii și normele enunțate, competența materială sub aspect procesual, aparține judecătorilor, deoarece nu se contestă hotărârile Comisiei Electorale Centrale, emise în legătură cu organizarea și desfășurarea alegerilor, ceea ce prezumă inaplicabilitatea dispozițiilor art. 191 alin. (3) Cod administrativ în coroborare cu art. 72 alin. (2) și alin. (3) Cod electoral.

Or, acestea au fost adoptate în temeiul atribuției Comisiei Electorale Centrale de supraveghere și control privind finanțarea activității curente a partidelor politice, printre care și a Partidului Politic Partidul Acasă Construim Europa „PACE”, stabilit de art. 29 alin. (1) și art. 30 alin. (1) al Legii nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, dar nu în calitate de concurent electoral sau participant la alegeri.

Așadar, ținând cont de natura acestora, hotărârile Comisiei Electorale Centrale nr. 108 din 02 octombrie 2021 „Cu privire la exercitarea atribuției de supraveghere a rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru primul semestru al anului 2021”, nr. 140 din 15 noiembrie 2021 „privind executarea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 108 din 02 octombrie 2021 „Cu privire la exercitarea atribuției de supraveghere a rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru primul semestru al anului 2021” ” și nr. 254 din 29 decembrie 2021 cu privire la soluționarea cererii prealabile, sunt acte administrative cu caracter individual, în sensul art. 10 din Codul administrativ.

Subsecvent, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că Comisia Electorală Centrală, prin referința depusă la 04 februarie 2022 reclamă competența Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani la examinarea prezentei cauze din aceleași considerente.

Mai mult, în hotărârile Comisiei Electorale Centrale contestate de Partidul Politic Partidul Acasă Construim Europa „PACE” este indicată în mod expres informația cu privire la exercitarea căilor de atac, și anume în decurs de 30 de zile de la comunicare, prin depunerea cererii prealabile la Comisia Electorală Centrală, sau în cazul hotărârii nr. 254 din 29 decembrie 2021 cu privire la soluționarea cererii prealabile, în decurs de 30 de zile de la comunicare, în conformitate cu prevederile Codului administrativ.

Respectiv, acțiunea depusă de Partidul Politic Partidul Acasă Construim Europa „PACE” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative și dispunerea întoarcerii sumei bănești executate, nu ține de competența jurisdicțională a Curții de Apel Chișinău, dar a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Conform art. 196 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică care a desfășurat activitatea administrativă contestată, dacă legea nu prevede altfel.

Dacă la o procedură de contencios administrativ participă mai multe autorități publice, acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică pârâtă.

În atare circumstanțe se constată competența Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, sediul specializat în examinarea cauzelor în contencios administrativ, de a judeca cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de Partidul Politic Partidul Acasă Construim Europa „PACE” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative nominalizate și dispunerea întoarcerii sumei bănești executate.

Articolul 197 din Codul administrativ prevede că, nimeni nu poate fi lipsit de dreptul judecării procesului de către instanța în a cărei competență este dată prin lege cauza, cu excepțiile expres stabilite de lege.

Căile procedurale asigură persoanelor interesate accesul la o instanță de judecată, căreia prin lege i s-a stabilit competența de a hotărî, iar pentru ca dreptul de acces la o instanță să fie respectat, trebuie ca instanța în fața căreia este adusă cauza să se bucure de jurisdicție deplină, adică instanța trebuie să fie competentă să analizeze atât aspectele de fapt, cât și pe cele de drept ale cauzei. Acest mod de reglementare al dreptului de acces la justiție este în concordanță cu principiile Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, potrivit cărora exercitarea dreptului de acces la justiție presupune tocmai asigurarea accesului oricărei persoane la un tribunal instituit de lege, adică garantarea unei proceduri judiciare în fața căreia să se poată realiza, efectiv, acest drept.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, prin prisma standardelor Curții Europene a Drepturilor Omului, notează că nerespectarea de către o instanță a dispozițiilor de drept intern implică în principiu o încălcare a art. 6 § 1 din Convenție (cauza *DMD Group, A.S. vs Slovacia*, 05 octombrie 2010, §61).

În același timp, articolul 6 § 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale garantează ca prim aspect al procesului echitabil înfăptuirea justiției de către „un tribunal investit de lege”, adică în primul rând având competență clar stabilită de legea națională. De aceea, normele de competență jurisdicțională sunt de strictă interpretare, iar orice interpretare extensivă sau restrictivă trebuie calificată ca abuz de drept.

Reieșind din cele expuse, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că la caz, Curtea de Apel Chișinău întemeiat a constatat competența Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, pentru examinarea cauzei de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic Partidul Acasă Construim Europa „PACE” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Casa Națională de Asigurări

Sociale cu privire la contestarea actelor administrative nominalizate și dispunerea întoarcerii sumei bănești executate.

Din considerentul că un prim aspect al procesului echitabil este înfăptuirea justiției de către „un tribunal investit de lege”, adică în primul rând având competență clar stabilită de legea națională, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va soluționa conflictul negativ de competență, prin constatarea competenței la examinarea și soluționarea cauzei sus-nominalizate a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, de un complet specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Conform art. 191, 196, 200 alin. (3), 230 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se constată competența Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, la judecarea cauzei în contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de depusă de Partidul Politic Partidul Acasă Construim Europa „PACE” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative și dispunerea întoarcerii sumei bănești executate.

Cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de depusă de Partidul Politic Partidul Acasă Construim Europa „PACE” împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative și dispunerea întoarcerii sumei bănești executate se remite spre examinare conform competenței Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Aliona Miron

Nina Vascan